

Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg
Christiansborg
1240 København K

Den 16. maj 2023
Sagsnummer: 2023-210

./.

Til udvalgets orientering fremsendes hermed grundnotat om Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 2001/110/EF om honning, 2001/112/EF om frugtsaft og visse lignende produkter bestemt til konsum, 2001/113/EF om marmelade og frugtgelé samt kastanje creme bestemt til konsum og 2001/114/EF om visse former for konserveret helt eller delvis indampet mælk bestemt til konsum.

Jacob Jensen

/

Jesper Wulff Pedersen

Den 14. maj 2023
FVM 279

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 2001/110/EF om honning, 2001/112/EF om frugtsaft og visse lignende produkter bestemt til konsum, 2001/113/EF om marmelade og frugtgelé samt kastanje creme bestemt til konsum og 2001/114/EF om visse former for konserveret helt eller delvis inddampet mælk bestemt til konsum.

KOM (2023) 201

Resumé

Kommissionen har fremsat et forslag om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiver om honning, frugtsaft, marmelade og konserveret mælk, de såkaldte "morgenmadsdirektiver", som indeholder fælles regler for visse fødevarers sammensætning, varebetegnelse, mærkning og præsentation. Forslaget omfatter øget oprindelsesmærkning af honning, mærkning i forhold til sukker i frugtsaft, sammensætningen af marmelade samt mærkning i forhold til laktosefri inddampede mælkeprodukter. Forslaget vurderes ikke at have konsekvenser for beskyttelsesniveauet i Danmark.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2023) 201 af den 21. april 2023 fremsendt forslag om Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 2001/110/EF om honning, 2001/112/EF om frugtsaft og visse lignende produkter bestemt til konsum, 2001/113/EF om marmelade og frugtgelé samt kastanje creme bestemt til konsum og 2001/114/EF om visse former for konserveret helt eller delvis inddampet mælk bestemt til konsum. Forslaget er oversendt til Rådet i en dansk sprogudgave den 21. april 2023.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43 og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Formål og indhold

De såkaldte ”morgenmadsdirektiver” er en samlebetegnelse for i alt syv direktiver¹, som indeholder fælles regler for visse fødevarers sammensætning, varebetegnelse, mærkning og præsentation. Formålet med direktiverne er at beskytte forbrugernes interesser i forhold til kvaliteten af fødevarerne som er omfattet af direktiverne og sikre disse produkters frie bevægelighed på det indre marked.

Nærværende forslag omfatter kun revision af direktiverne om honning, frugtsaft, marmelade og konserveret mælk, og består hovedsageligt af en ajourføring af krav og produktdefinitioner. De nugældende ”morgenmadsdirektiver” er mere end tyve år gamle, og fødevaremarkedet har siden udviklet sig betydeligt. Nogle af bestemmelserne i ”morgenmadsdirektiverne” er derfor forældede og risikerer at lægge hindringer i vejen for indsatsen for at gøre fødevarer systemet mere effektivt og bæredygtigt.

Forslaget er fremsat på baggrund af et af initiativerne under Kommissionens Jord til bord-strategi. Af Jord til bord-strategien fremgår det, at revisionen af EU’s handelsnormer, herunder også ”morgenmadsdirektiverne”, som har en lighed med handelsnormerne, vil sigte mod at sikre udbredelsen og tilgængeligheden af bæredygtige produkter. Forslaget om revision af direktiverne om honning, frugtsaft, marmelade og konserveret mælk bidrager til at fremme og udbrede bæredygtige produkter samtidig med at imødekomme nye behov hos forbrugere og fødevarer virksomheder.

De væsentligste ændringer i forhold til de gældende regler er:

Forslaget om revision af direktivet om honning

Forslaget om revision af direktivet om honning omfatter øget oprindelsesmærkning af honning, idet der foreslås obligatorisk angivelse af alle de enkelte oprindelseslande i honning med blandet oprindelse. Efter de gældende regler kræves det, at det eller de oprindelseslande, hvor honningen er høstet, skal angives på emballagen. Det er efter de nugældende regler også muligt at erstatte honningens oprindelsesland(e) med én af følgende angivelser: ”blanding af honning fra EU”, ”blanding af honning fra lande uden for EU” eller ”blanding af honning fra lande i og uden for EU”. Obligatorisk angivelse af alle de enkelte oprindelseslande imødekommer en efterspørgsel fra medlemsstater og interessenter, og er forenelig med Jord til bord-strategiens mål om at styrke forbrugernes mulighed for at træffe informerede valg, herunder med hensyn til fødevarers oprindelse.

Forslaget om revision af direktivet om frugtsaft

Forslaget om revision af direktivet om frugtsaft omfatter, at angivelsen ”ingen frugtsaft indeholder tilsat sukker” kan anføres på etiketten i samme synsfelt som varebetegnelsen. Forslaget skyldes, at den brede offentlighed ikke er tilstrækkeligt informeret om, at tilsætningen af sukker i frugtsaft ikke er tilladt, og de derfor fravælger frugtsaft til fordel for lignende produkter, der gerne må anprises med et naturligt indhold af sukker eller fravær af tilsat sukker. Muligheden for at anvende angivelsen på frugtsaft om, at ”ingen frugtsaft indeholder tilsat sukker”, vil bidrage til, at forbrugerne kan træffe et informeret valg.

Endvidere foreslås at tilføje en ny produktkategori ”Frugtsaft med reduceret sukkerindhold”, som dækker over frugtsaft, hvorfra mindst 30 pct. af det naturlige indhold af sukker er fjernet. Forslaget

¹Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 1999/4/EF af 22. februar 1999 om kaffeekstrakter og cikorieekstrakter; Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/36/EF af 23. juni 2000 om kakao- og chokoladearter bestemt til konsum; Rådets direktiv 2001/110/EF af 20. december 2001 om honning; Rådets direktiv 2001/111/EF af 20. december 2001 om visse former for sukker bestemt til konsum; Rådets direktiv 2001/112/EF af 20. december 2001 om frugtsaft og visse lignende produkter bestemt til konsum; Rådets direktiv 2001/113/EF af 20. december 2001 om marmelade og frugtgelé samt kastanje creme bestemt til konsum; Rådets direktiv 2001/114/EF af 20. december 2001 om visse former for konserveret helt eller delvis inddampet mælk bestemt til konsum.

imødekommer forbrugernes stigende efterspørgsel efter produkter med et lavere sukkerindhold, samt tilskynder til produktændring med henblik på at reducere mængden af sukker i frugtsaft. Den nye produktkategori letter markedsføringen på det indre marked, og sikrer, at alle øvrige væsentlige fysiske, kemiske, organoleptiske (dvs. indtryk i forhold til smag, lugt, udseende og mundfølelse) og ernæringsmæssige egenskaber bevares.

Forslaget om revision af direktivet om marmelade

Forslaget om revision af direktivet om marmelade omfatter en forhøjelse af det generelle minimumsindhold af frugt til 450 g/1000 g (i modsætning til 350 g/1000 g i nuværende regler). Forslaget har til formål at reducere indholdet af sukker og øge frugtindholdet med henblik på at fremme sundere produkter, uden at det påvirker holdbarheden. Det samlede minimumstørstofindhold, som udgøres af frugt og sukker, forbliver herved uændret. Samtidig bevares medlemsstaternes mulighed for at tilpasse sig deres nationale præferencer og reducere minimumstørstofindholdet i marmelade og gelé i deres nationale lovgivning.

Forslaget om revision af direktivet om konserveret mælk

Forslaget om revision af direktivet om konserveret mælk omfatter en mulighed for fremstilling af laktosefri inddampede mælkeprodukter. Forslaget imødekommer udviklingen i forbrugernes behov.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke. Forslaget behandles i Europa-Parlamentets Miljøudvalg, der er ledende udvalg.

Nærhedsprincippet

Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet, idet det sammenskriver og reviderer eksisterende EU-lovgivning.

Gældende dansk ret

De pågældende direktiver er gennemført i dansk lovgivning ved:

- Bekendtgørelse nr. 774 af 4. juni 2015 om honning
- Bekendtgørelse nr. 1370 af 9. december 2013 om Frugtsaft mv.
- Bekendtgørelse nr. 838 af 10. oktober 2003 om marmelade og frugtgelé samt kastanje creme mv.
- Bekendtgørelse nr. 1299 af 20. september 2022 om mælkeprodukter mm.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget vil medføre behov for tilpasning af danske bekendtgørelser.

Forslagene har ingen statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller konsekvenser for EU's budget.

Forslaget om obligatorisk angivelse af alle de enkelte oprindelseslande i honning med blandet oprindelse vil have erhvervsøkonomiske konsekvenser i form af administrative konsekvenser for branchens pakkerier, som ofte køber honning i bulk fra producenter i og uden for EU. Pakkerier vil være nødsaget til løbende at ændre på mærkningen, når oprindelseslandene ændres. De administrative konsekvenser vurderes dog ikke at være væsentlige.

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i §2-udvalget (landbrug), Det Rådgivende Fødevarerudvalgs EU-underudvalg og på høringsportalen.

Dansk Industri er positivt indstillet over for ændringerne til frugtsaftdirektivet. I forhold til marmeladedirektivet, udtrykker Dansk Industri, at de ikke kan acceptere forslaget om at øge frugtindholdet i marmelade og syltetøj med 10 pct., idet Dansk Industri finder, at argumentationen og præmissen for det pågældende forslag er fundamentalt forkert, idet det er muligt at producere marmelade med et mindre sukkerindhold, end hvad der følger af gældende regler. Dansk Industri ønsker, at man fjerner den krævede minimumsmængde for samlet tørstofindhold med henblik på, at innovation og udvikling kan muliggøre nye marmeladeprodukter med lavt sukkerindhold. I forhold til honningdirektivet finder Dansk Industri det tilstrækkeligt med angivelsen EU / ikke EU, idet de mener, at obligatorisk angivelse af alle lande, hvis honningens oprindelse er fra mere end ét land, vil øge omkostningerne væsentligt og gøre blandingsprodukter væsentligt dyrere.

Bryggeriforeningen hilser de foreslåede ændringer af frugtsaftdirektivet velkommen.

Danmarks Biavlerforening støtter ændringerne til honningdirektivet, så det bliver obligatorisk at angive alle de enkelte oprindelseslande. Danmarks Biavlerforening finder, at landene skal angives med deres procentdel, idet dette bedst muligt sikrer, at forbrugerne får fuldstændig information om honningens oprindelse. Derudover anbefaler Danmarks Biavlerforening, at der igangsættes yderligere tiltag for at imødegå svindel med honning, herunder opdatering af officielle metoder til at afsløre svindel og styrkelse af kontrol af importeret honning.

Landbrug & Fødevarer udtrykker generel bekymring for Kommissionens brug af delegerede retsakter til at indføre yderligere krav til obligatorisk oprindelsesmærkning.

Forbrugerrådet Tænk støtter ændringerne vedrørende oprindelsesmærkning af honning og støtter ligeledes en forhøjelse af det generelle minimumsindhold af frugt fra 350 g/1000 g til 450 g/1000 g i marmelade.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der foreligger ikke oplysninger om andre landes holdninger

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter en revision af "morgenmadsdirektiverne" og arbejder for, at reglerne skal være så enkle som muligt at administrere. Ligeledes arbejder regeringen generelt for, at de initiativer, der udspringer af forslaget skal være forbrugerorienterede, markedsorienterede og i overensstemmelse med den horisontale fødevarerlovgivning, således at nye behov og forventninger hos forbrugere og fødevarer-virksomheder imødekommes.

Regeringen støtter obligatorisk angivelse af alle de enkelte oprindelseslande i honning med blandet oprindelse. Det er dog fortsat regeringens generelle holdning for mærkning af fødevarer, at obligatorisk oprindelsesmærkning ikke skal udvides, hvilket har været den danske holdning under skiftende regeringer. Regeringen støtter, at reglerne forenkles, og tilpasses anden fødevarerlovgivning.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.